

Problémy OSVČ a mikropodnikajících: návrhy jejich řešení

Webové stránky projektu

prekarita.soc.cas.cz

Kontakt

Mgr. Romana Marková Volejníčková, Ph.D.
romana.volejnickova@soc.cas.cz

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Jilská 361/1, 110 00 Praha 1

www.soc.cas.cz

Držíte v ruce leták, který poskytuje základní popis problémů, se kterými se nejčastěji setkávají podnikající osoby v ČR (OSVČ a mikropodnikající bez zaměstnanců/zaměstnankyň). Identifikace těchto problémů vychází ze závěrů výzkumného projektu *Prekarita jako reálná zkušenost sebezaměstnaných a mikropodniků*, který realizoval tým Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i., a Vysoké školy ekonomické za podpory TA ČR.

Dokument představuje pouze výčet nejzásadnějších problémů, se kterými se podnikající v ČR ve své praxi potýkají, přičemž platí, že více jsou jimi zasaženy zranitelné skupiny osob, jako jsou ženy, obyvatelé s migračním statutem a podnikající v předdůchodovém věku.

Více o projektu a jeho výstupy naleznete na webové stránce prekarita.soc.cas.cz.

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Éta.

PROBLÉM

Podnikatelky jsou více zasaženy prekaritou

Podnikatelky mají častěji nízký nebo fluktuující příjem, nízkou míru sociální ochrany – v době rodičovství, nezaměstnanosti apod., než podnikatelé, a to v oblasti stability financí, rozvoje a udržení podnikání apod.

ŘEŠENÍ

Udržitelné podnikání v oblasti cashflow, cenotvorby a daňových povinností s cílem podpořit vstup žen do podnikání a/nebo udržení jejich stávajícího podnikání.

KOKRÉTNÍ DOPORUČENÍ

- Podporovat činnosti podnikatelských asociací a platform sružujících především podnikatelky s cílem sdílet podobné životní a podnikatelské zkušenosti a využít poradenství těchto platform.
- Zavést systém mikrofinancování s cílem podpořit zejména mikropodnikatelky a ženy OSVČ v začátku podnikání i při jeho rozvoji a pomoci jim tak vytvořit stabilní a profitabilní byznys se stabilní klientskou základnou.

PROBLÉM

Zajištění na dobu vlastní nemoci

Pandemie covidu-19 zviditelnila rizikovost a malou efektivitu zabezpečení se na nemoc či úraz u podnikajících a zdůraznila nutnost řešit tuto problematiku na sociálněpolitické úrovni. OSVČ a mikropodnikající totiž často vůbec nevyužívají nemocenské pojištění garantované státem, protože o něm mnohdy ani nevědí nebo nerozumí jeho nastavení, a leckdy nevyužívají ani komerční pojištění, což se týká zejména osob s pečovatelskými závazky (tj. převážně žen). Tato pojištění jim rovněž nepomohou v prvních dnech nemoci nebo onemocnění dětí, o které se častěji starají ženy.

ŘEŠENÍ

Na základě veřejné debaty k nastavení parametrů nemocenského pojištění garantovaného státem pro podnikající provést potřebné legislativní změny.

KOKRÉTNÍ DOPORUČENÍ

- Nastavit vyšší pojistné dávky odváděné do státního systému nemocenského pojištění pro OSVČ a mikropodnikající tak, aby umožňovala čerpat v adekvátní výši na ni navázanou výplatu jednotlivých dávek – kromě dávek nemocenského i peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství, dávky otcovské poporodní péče i krátkodobého a dlouhodobého ošetřovného.
- V návaznosti na nově stanovenou, resp. odváděnou vyšší pojistné dávky zavést možnost výplaty nemocenské dávky od prvního dne nemoci.

PROBLÉM

Roztříštěnost informací pro podnikající

- Podnikající při zakládání nebo rozšiřování svého podnikání často nevědí, jakou formu podnikání zvolit, jaké se s určitými formami podnikání pojí podmínky a povinnosti.
- Dopady nízkého daňového základu či neplacení nepovinného nemocenského pojištění mají za následek nízkou úroveň sociálního zabezpečení podnikajících v situacích, jako jsou rodičovství nebo nemoc, případně nemoc dítěte. Ti o těchto důsledcích často nevědí, jelikož o nich nejsou informováni a zdroje informací mají různou kvalitu a důvěryhodnost.
- Pracující na tzv. švarcsystém nemají dostatečné informace o nevýhodách a ilegalitě tohoto typu „zaměstnávání“, v důsledku toho nedomýšlí jeho negativní důsledky, jako je například to, že nemají dovolenou, nebudou mít žádný příjem, když budou nemocní nebo onemocní jejich děti, a nemohou si řídit práci podle svého.
- Pracující pro platformy se nemají na koho obrátit, aby zjistili nebo pochopili, jaké jsou jejich daňové povinnosti a práva.

ŘEŠENÍ

Informovat podnikající o nastavení daňových a dávkových systémů včetně možných důsledků nebo rizik, mimo jiné se specifickým zaměřením na pracující v rámci tzv. švarcsystému nebo pro platformy.

KOKRÉTNÍ DOPORUČENÍ

Centralizovat veškeré informace týkající se práv a povinností spojených s podnikáním. V tomto ohledu by bylo vhodné, aby živnostenský úřad poskytoval informační služby a stal se tak odborným konzultantem pro podnikající v uživatelsky přívětivé formě (např. centralizované webové stránky, individuální bezplatné poradenství). Důraz by měl být kladen především na informace v oblasti daňového nastavení, práv a povinností směrem k zdravotním pojišťovnám, správám sociálního zabezpečení a úřadům práce.

